

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 28/10 99 om regeringens folkesundhedsprogram 1999-2008.

(Redegørelse nr. R 4).

Sundhedsministeren (Carsten Koch):

INDLEDNING

Den 18. maj 1999 offentliggjorde regeringen et tværgående program for at forbedre folkesundheden for de kommende ti år - Regeringens folkesundhedsprogram 1999-2008. Ved programmets offentliggørelse indbød regeringen samtidigt alle - amter, kommuner, offentlige institutioner og private organisationer, såvel som borgere - til en debat om programmet og folkesundheden i Danmark.

Med denne redegørelse om Folkesundhedsprogrammet ønsker regeringen at samle op på sommerens »folkesundhedsdebat« og at redegøre for en række initiativer, som regeringen planlægger at sætte i værk i den kommende tid, samt at gøre rede for programmets gennemførelse.

Folkesundhedsprogrammet omhandler mål og initiativer for den forebyggende indsats i de kommende ti år. Debatten i løbet af sommeren har imidlertid inddraget problemstillinger og forslag, som ligger helt uden for programmet. Det gælder bl.a. debatten om prioritering på sygehusenes ventelister efter den enkelte patients livsstil. Regeringen finder det derfor nødvendigt klart og entydigt at slå fast, at alle har lige adgang og ret til behandling i det offentlige sundhedsvæsen - uanset livsstil.

VELFÆRD OG SUNDHED

Sundhed skabes ikke i sundhedssektoren alene. Også levekårene er afgørende for befolkningens sundhed. Danskerne har i løbet af de senere år generelt opnået mere velfærd. Igennem 1990'erne har Danmark oplevet en kraftig økonomisk vækst. Ledigheden er mere end halveret siden 1993, og langtidsledigheden er reduceret til en fjerdedel. Også mange flere unge er kommet i arbejde eller i uddannelse. Denne udvikling er et resultat af regeringens succesfulde po-

litik - især hvad angår den økonomiske politik, arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken.

Samtidig er det glædeligt at se den seneste positive udvikling i danskernes middellevetid. Siden offentliggørelsen af Folkesundhedsprogrammet i maj måned er der kommet nye tal, som viser, at middellevetiden er forøget med over et halvt år i løbet af få år. Vi kender desværre endnu ikke forklaringen bag den forbedrede middellevetid. Men trods den positive udvikling er danskerne stadig placeret i den tunge ende i de vesteuropæiske statistikker hvad angår tidlige dødsfald.

Det går godt for langt de fleste danskere. Samtidig må vi erkende, at nogle danskere fortsat har svære problemer. Et kedeligt faktum er, at sundheden ikke er lige fordelt i Danmark. De dårligst uddannede og de svage og udsatte borgere har en større risiko for at få et dårligere helbred, blive mere syge og leve i kortere tid end de velstillede og bedre uddannede borgere.

Regeringen har med Folkesundhedsprogrammet lagt op til en forstærket indsats for at sikre danskerne en bedre sundhed. Der er sat to overordnede mål for udviklingen i de kommende ti år: *Længere liv med bedre livskvalitet og Social lighed i sundhed.*

OM FOLKESUNDHEDSPROGRAMMET

Folkesundhedsprogrammet indeholder i alt 17 mål, som er ambitiøse, men realistiske. Tilsammen omfatter målene i første omgang ca. 140 konkrete initiativer. Programmet er handlingsorienteret og tilpasset den praktiske forebyggelse og tager fat i sundhedsproblemer, som kan forebygges. Hvert af programmets mål hviler således på en sikker viden om sygdomsårsagerne. Det kræver en stor og langsigtet indsats at vende udviklingen. Derfor er programmet tiårigt. En oversigt over programmets mål er vedlagt bagerst som bilag.

Den praktiske gennemførelse af programmet skal fortrinsvist ske lokalt. Regeringen har særligt udvalgt fire forebyggende miljøer: Skolen, arbejdspladsen, lokalsamfundet og sundhedsvæsenet. Det er især inden for disse miljøer, at programmets initiativer skal udvikles og gennemføres. De fire miljøer udgør nogle sammenhængende rammer om vores hverdag og samlet dækker de hele befolkningen - både de der er uden for og inden for arbejdsmarkedet.

I et aldersperspektiv afspejler de fire miljøer også vigtige sociale omgivelser for udvikling af holdninger og adfærd. Særligt skal der fokuseres målrettet på at løse sundhedsproblemer og forebygge risikoforløb, der er specifikke for aldersgrupperne børn, unge og ældre - med særlig vægt på de udsatte grupper i befolkningen.

Det er samtidig i disse miljøer, at vi har mulighed for at tage fat i den praktiske forebyggelse af risikofaktorerne bag de store folkesygdomme og dødsårsager. Det drejer sig om tobak, for meget alkohol, usund kost, for lidt motion, svær overvægt og trafikulykker.

Bag programmet står et samarbejde mellem ti ministre, omfattende arbejdsministeren, by- og boligministeren, erhvervsministeren, fødevarerministeren, kulturministeren, miljø- og energiministeren, socialministeren, trafikministeren og undervisningsministeren med sundhedsministeren i den koordinerende rolle. Kommunernes Landsforening, Amtrådsforeningen samt Københavns og Frederiksberg kommuner (i forening) har deltaget i drøftelser om programmet.

SOMMERENS DEBAT OM FOLKESUNDHED

Debatten om folkesundhed har været bred og omfattende at dømme efter de mange indlæg i mediernes og de mange henvendelser, som regeringen har modtaget hen over sommeren. Enkelte temaer har været gennemgående i debatten. Det gælder fx middellevetid og ulighed i sundhed som relevante mål, kampagners manglende virkning, ansvaret for sundhed og miljøets betydning for sundheden.

Tidlige dødsfald, forringet livskvalitet og social ulighed i sundhed

For tre årtier siden var danskerne blandt de befolkninger i de vesteuropæiske lande, som blev ældst. I dag er billedet vendt, og danskernes levetid er blandt de laveste i Vesteuropa. Derfor varsler regeringen med Folkesundhedsprogrammet en øget indsats for at forebygge de store folkesygdomme og de mange tidlige dødsfald, som ligger bag danskernes relativt dårlige middellevetid. Det gælder især hjertekarsygdomme og kræft, men også ulykker og luftvejslidelser er årsager til for tidlig død for mange danskere. Årsagerne til sygdom er ofte mange og sammensatte, og forbedringen af den danske folkesundhed skal derfor ske ved at

sætte ind over for årsagerne - risikofaktorerne - bag danskernes sygdomme.

Den lave middellevetid i Danmark dækker over, at en relativt stor gruppe af danskere desværre dør meget tidligt i livet, mens de endnu er 30, 40, 50 år. Og det sker ofte efter svær sygdom, der forud har ødelagt mange år af deres liv. Det drejer sig derfor ikke om, at vi alle skal blive lidt ældre, men om at indsatsen rettes mod de grupper af borgere, der dør for tidligt.

Livskvalitet er også en vigtig faktor for folkesundheden. En række kroniske lidelser, social ensomhed og udstødelse m.v. reducerer livskvaliteten kraftigt for den enkelte og øger i sig selv risikoen for sygdom. Derfor har regeringen sat som mål at øge antallet af »gode leveår«.

Der er en betydelig forskel i sundhed mellem sociale grupper i Danmark. Den sociale ulighed i sundhed viser sig især ved en sammenhæng mellem uddannelse og sundhed: Jo højere uddannelse, desto bedre sundhed. Men fordelingen af den sociale ulighed i sundhed er ikke så entydig. Der er betydelige forskelle i sundhed fx mellem jobgrupper inden for samme socialgruppe eller på tværs af etniske minoriteter. Så når vi taler om social ulighed i sundhed, handler det ikke om traditionel økonomisk fordelingspolitik - den sociale ulighed er meget bredere sammensat. En væsentlig del af de sociale forskelle i sundhed skyldes tilsvarende forskelle i livsstil og sundhedsadfærd. Visse svage og udsatte grupper ryger fx mere, og derfor rammes de også oftere af tobaksrelaterede sygdomme.

Regeringen prioriterer indsatsen i forhold til de svage og udsatte grupper højt. Også når det gælder borgernes sundhed. Derfor har den sociale ulighed i sundhed fået en fremtrædende plads i de kommende års indsats over for folkesundheden. Det stiller store krav til en skræddersyet forebyggelse og et samarbejde på tværs af sektorer og faggrupper.

Folkesundhedsprogrammet skal ikke ses som et isoleret initiativ - men i sammenhæng med regeringens øvrige bestræbelser på at få velfærd til alle. Det gælder især arbejdsmarkedspolitikken, socialpolitikken og uddannelsespolitikken. Men der er samtidigt brug for at sætte fokus på den enkelte borgers liv og sundhed og yde en direkte indsats over for svage og udsatte grupper med særlige behov.

Sundhedsformidling i øjenhøjde og sunde rammer
Folkesundhedsprogrammet lægger op til en nyorientering af forebyggelsens redskaber.

Midlerne skal i fremtiden især bygge på en direkte sundhedsdialog med den enkelte borger og en etablering af sundere rammer om vores hverdag. Folkesundhedsprogrammet indeholder ingen nye planer om at iværksætte nye landsdækkende sundhedskampanjer rettet mod hele befolkningen.

Borgerne skal sikres adgang til en mere individuelt orienteret vejledning og rådgivning med et forebyggende og sundhedsfremmende indhold fra fx sundhedspersonalets side. Det handler om forebyggelse i øjenhøjde. En lang række personalegrupper i den offentlige sektor er i deres daglige arbejde i kontakt med borgerne - det gælder ikke mindst udsatte grupper af børn og unge. Disse ansatte yder allerede i dag et stort og prisværdigt forebyggende arbejde. Samtidig har de ansatte mulighed for at indgå i en dialog med borgerne, som sikrer en indsats på baggrund af individuelle behov og ønsker. Regeringen lægger derfor med programmet stor vægt på, at disse medarbejdere sikres en opkvalificering, som sætter dem generelt bedre i stand til at yde en direkte og tidlig indsats over for borgere med sundhedsproblemer. Det kan fx være i form af en indsats over for gravide misbrugere, kostvejledning til hjertepatienter eller en livsstilssamtale hos den praktiserende læge.

Regeringen prioriterer sundere rammer om borgernes hverdag meget højt. Det kan være de fysiske rammer i vores hverdag, som fx sunde boliger, eller en byplanlægning som giver os mulighed for at motionere mere. Men det handler også om, at man i fællesskab opstiller spilleregler for en sundere hverdag på arbejdspladsen, i skolen, på plejehjemmet, i medborgerhuset eller de andre steder, hvor vi færdes til dagligt. Det kan dreje sig om røgfri miljøer, om et sundt arbejdsklima som fx forebygger stress, om mulighed for bevægelse, om sund kantinemad mv.

Ansvar for sundhed

Regeringens mål er, at der skal mere sundhed ind i den enkeltes liv og sundheden skal ud til alle borgere. Nogle har hævdet, at sundhed og livsstil er et privat anliggende. Men vores livsstil påvirker også vores nærmeste omgivelser. Rygning skader fx ikke kun rygeren, et alkoholmisbrug rammer også ægtefælle eller børn, og trafikulykker rammer ikke kun den forulykkede. Samtidig er netop vores livsstil en af de største årsager til de store folkesygdomme, det gælder

fx lungekræft og hjerte-karsygdomme. Derfor er folkesundhed et anliggende, der angår os alle.

Men det udelukker ikke, at vi samtidig har et ansvar for at tage vare på egen sundhed. Livsstil beror i høj grad på egen vilje og egne valg. Målet er langt fra en nation af asketiske borgere. Det handler snarere om, at alle skal have mest muligt ud af livet.

Undersøgelser viser fx, at rigtig mange danskere ønsker at kvitte cigaretterne - men at de savner hjælp og opbakning til at gøre det. Derfor har flere amter og kommuner tilbudt rygeafvænningskurser til borgere, som selv ønsker at stoppe røgen. Regeringen vil i de kommende år støtte etableringen af nogle lokale rammer, som giver den enkelte mulighed for selv at vælge at leve sundt. Det drejer sig ikke om tvang - men om tilbud.

Vores livsstil og sundhed er også et fælles ansvar. Det gælder fx når vi skal sikre børn en god og sund opvækst, tage vare på vores svage ældre eller sikre at syge kan bevare deres arbejde. Her er det en offentlig opgave at gribe aktivt ind, hvor der er behov. Samtidigt har vi alle et medansvar for at fremme sundheden i vores egne omgivelser. Vi skal ikke være sundhedsapostle over for hinanden, men vi skal i fællesskab støtte hinanden - fx gennem besøgsordninger, sunde madklubber eller firmafodbold - til en bedre levevis.

Livsstil frem for miljø

I sommerens debat er Folkesundhedsprogrammet blevet kritiseret for at fokusere ensidigt på livsstilsfaktorer - navnlig rygning - i stedet for at tage fat om de ydre miljøfaktorer, som fx forurening, betydning for folkesundheden. Regeringens prioritering er imidlertid bevidst og baseret på en solid videnskabelig dokumentation. Rygning er nemlig den enkeltfaktor, som har størst betydning for folkesundheden, og der er derfor væsentlige sundhedsmæssige gevinster ved at sætte ind over for rygning. Rygning er også af verdenssundhedsorganisationen WHO udnævnt til at være det største sundhedsproblem.

Kræftens Bekæmpelse har beregnet, at ca. 30 procent og 17 procent af alle kræfttilfælde blandt henholdsvis mænd og kvinder kunne undgås, hvis ingen røg. Særligt slemt ser det ud for lungekræft, hvor hele 90 procent af tilfældene skyldes rygning. Rygning er også årsag til andre alvorlige sygdomme, som fx blodprop i hjertet og i hjernen og kronisk bronkitis.

Tobaksrygning er langt fra den eneste årsag til kræft. Fx kan visse former for dampe og kemikalier i industrien give en forøget kræftisiko, og udstødning fra fx dieslbusser og -lastbiler forøger risikoen for hjerte-karsygdomme og lungelidelser. Det skal der, og det bliver der også, sættes ind overfor.

Rygningsmedfører imidlertid langt større sygdomsrisiko end nogle former for forurening. Derfor er der behov for en forstærket indsats på dette område. Med Folkesundhedsprogrammet har regeringen valgt at fokusere på områder, hvor der er behov for en forstærket forebyggende indsats. På andre områder - særligt det ydre miljø, det boligsociale arbejde og fødevarerikkerhed - foreligger allerede planer og programmer, som gennemføres og videreudvikles parallelt med programmets mål og som udgør en integreret del af den samlede indsats for folkesundheden.

INITIATIVER FOR DE KOMMENDE ÅR

Folkesundhedsprogrammets mål skal være grundlaget for de kommende ti års prioriteringer inden for sygdomsforebyggelse og sundhedsfremme. Programmets initiativer skal i de følgende år løbende sættes i værk. Her præsenteres regeringens første initiativer for de næste års arbejde for at forbedre folkesundheden.

Mere social lighed i sundhed

Regeringen vil forstærke indsatsen mod den sociale ulighed i sundhed og - mere generelt - forbedre sundheden for svage og udsatte danskere.

Kvalificering af forebyggelsen

At forebygge social ulighed i sundhed stiller særlige krav til forebyggelsesmetoderne. Derfor skal medarbejdere i social- og sundhedssektoren, som dagligt er i kontakt med borgere, kvalificeres til at yde en tidlig indsats over for sociale og sundhedsmæssige problemer, og det lokale arbejde med at udvikle og udbrede effektive forebyggelsesmetoder skal styrkes. Endvidere vil regeringen iværksætte forskning og undersøgelser for at belyse den sociale ulighed i sundhed, som det fx allerede er sket i forbindelse med regeringens udvalg om social arv.

Samarbejde mellem social- og sundhedssektoren

Regeringen vil fremme et bedre samarbejde om fælles løsninger mellem social- og sundhedssektoren. Der skal med andre ord komme mere sundhed ud af den sociale sektors arbejde og komme mere social lighed ud af sundhedsvæsenets arbejde. Sundhedsministeriet og Socialministeriet iværksætter en række lokale metodeudviklingsprojekter for at sikre en mere effektiv og sammenhængende social- og sundhedsindsats.

Børn og gravide

Regeringen vil i de kommende år sætte fokus på børn og gravide med særlige behov. Det skal tilstræbes, at børn - trods individuelle vanskeligheder - opnår samme muligheder for personlig udvikling, udfoldelse og sundhed som andre børn. I den forbindelse vil Sundhedsministeriet bl.a. udarbejde et idékatalog til amter og kommuner med forslag til hjælp til familier, hvor den ene eller begge forældre på grund af misbrug, psykisk sygdom eller udviklingshæmning har svært ved at tilgodese barnets behov. Kataloget vil også omfatte hjælpemuligheder over for belastede gravide. Med henblik på at styrke kvaliteten i kommunernes arbejde med børn i misbrugsfamilier iværksætter Socialministeriet i samarbejde med Sundhedsministeriet i begyndelsen af år 2000 en række modelprojekter. Desuden vil Socialministeriet, Sundhedsministeriet og Undervisningsministeriet revidere den nuværende vejledning om hjælp til børn og unge gennem dialog og samarbejde med forældrene. Herudover skal rådgivnings- og vejledningsindsatsen over for helt unge gravide mødre eller familier styrkes. Sundhedsministeriet vil endvidere sætte særlig fokus på gravide rygere og gravide misbrugere.

Alkoholmisbrug blandt svage grupper

Regeringen vil tillige prioritere indsatsen over for svage grupper med alkoholproblemer højt i de følgende år. En sammenhængende indsats er vigtig for at forebygge at større sociale og sundhedsmæssige problemer udvikler sig, og der er behov for at følge og bakke op om den samlede kommunale indsats. Derfor skal bl.a. de ansatte i den sociale sektor uddannes med henblik på tidlig intervention over for alkoholstorforbrugere. Desuden planlægger Socialministeriet i efteråret 1999 at udsende en vejledning om den sociale og sundhedsmæssige indsats på alko-

holområdet med henblik på at styrke kvaliteten i kommunernes arbejde med svage grupper med alkoholproblemer.

Unge

Marginalisering fra uddannelses- og arbejdsliv er tæt forbundet med tab af sociale netværk og risikoadfærd og dermed et helbredstruende livsforløb. Bl.a. derfor vil regeringen sikre, at flere unge får en uddannelse. Undervisningsministeriet er i gang med at revidere erhvervsuddannelserne, og centralt i reformen er en langt større fleksibilitet i erhvervsuddannelserne bl.a. med tilbud til bogligt svage unge for at øge rummelighed i uddannelsessystemet. Derudover vil regeringen særligt forstærke indsatsen over for unge med risikoadfærd, det gælder især en tidlig indsats over for unge med misbrugsproblemer eller unge med kriminalitetsproblemer, samt styrke det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde for at støtte unge med selvmordstanker eller tidligere selvmordsforsøg.

Ældre

Nogle ældre lever i dag socialt isoleret. De landsdækkende og lokale frivillige organisationer yder allerede en betydelig indsats for at hjælpe ensomme ældre til social kontakt. Social isolation af ældre skal forebygges gennem støtte til denne frivillige indsats over for ældre. Desuden skal selvmord blandt ældre forebygges gennem uddannelse af plejepersonale og en udbygget omsorgsindsats. Endvidere vil Socialministeriet og Sundhedsministeriet gennem konference og udarbejdelse af et idékatalog sikre, at de lovpligtige forebyggende hjemmebesøg får konkret sundhedsfremmende og forebyggende indhold. Sundhedsministeriet vil desuden arbejde på, at genoptræning efter sygeperioder og ulykker og ved færdighedstab i øvrigt samt vedligeholdelsestræning styrkes.

Sundere rammer i hverdagen

Regeringen vil styrke det forebyggende arbejde i de lokale miljøer - først og fremmest på skolen, på arbejdspladsen i lokalsamfundet og i sundhedsvæsenet.

Sundhedspolitikker

For at sikre at forebyggelse og sundhedsfremme får en fremtrædende plads i hverdagen, vil regeringen fremme, at arbejdspladser, institutioner mv. opstiller fælles spilleregler for en sun-

dere hverdag. Spillereglerne skal formuleres lokalt i dialog mellem alle parter. Det drejer sig fx om en rygepolitik i en daginstitution, en kostpolitik på et plejehjem eller en sundhedsfremmepolitik på en arbejdsplads. Sundhedsministeriet vil i samarbejde med relevante ministerier, herunder Arbejdsministeriet, Undervisningsministeriet og Fødevareministeriet, støtte opstillingen af lokale spilleregler på alle skoler, arbejdspladser, sygehuse mv. Det skal bl.a. ske ved at udarbejde og udsende idéoplæg og inspirationshæfter, afholde konferencer, samt udarbejde rammeoplæg til brug for lokale aktørers udformning af sundhedspolitikker.

Grundskolen

Grundskolen udgør et væsentligt led i børn og unges udvikling og udgør samtidig rammen om en stor del af børn og unges hverdag. Regeringen mener derfor, at grundskolen skal udgøre et sundhedsfremmende miljø og give eleverne forudsætninger, så de kan handle for at fremme egen og andres sundhed. Det skal dels ske - som nævnt ovenfor - ved, at elever, lærere og skolebestyrelser i fællesskab fastsætter de spilleregler, som de ønsker for netop deres skole, dels gennem at styrke sundhedsundervisningen. Undervisningsministeriet og Sundhedsministeriet vil sammen med andre relevante parter kvalitetsudvikle sundhedsundervisningen, herunder afholde to til tre seminarer i perioden 1999-2000 med henblik på inspiration til sundhedsundervisning og sundhedspolitik på skolerne mv. samt udarbejde et inspirationshæfte om sundhedsundervisning.

Endvidere vil Undervisningsministeriet og Sundhedsministeriet opfordre alle skoler til at udarbejde kriseberedskabsplaner eller omsorgsplaner, så skolerne står bedre rustet, når en elev fx rammes af sorg.

Arbejdspladsen

Regeringen ønsker fremover at inddrage arbejdspladserne aktivt og bredt i det forebyggende og sundhedsfremmende arbejde. Det skal ske ved generelt at styrke arbejdsmiljøet og udbrede sundhedsfremme på arbejdspladsen, samt ved at integrere og sammenkæde disse aktiviteter. Arbejdsministeriet offentliggjorde i januar 1999 en handlingsplan for forbedring af arbejdsmiljøet. Planen indeholder både forskningsaktiviteter og aktiviteter, der skal understøtte overvågningen af udviklingen i arbejdsmiljøet, samt handlingsplaner for ti særligt farlige jobgrup-

per. Endvidere har Arbejdsministeriet og Undervisningsministeriet iværksat initiativer for at styrke arbejdsmiljøundervisningen i ungdomsuddannelserne.

Parallelt med arbejdsmiljøinitiativerne vil regeringen invitere til fælles indsats vedrørende arbejdstagernes generelle sundhed, som røgfri miljøer, sunde kostvaner, indsats over for alkoholmisbrug, idræt på arbejdspladsen osv. For at sikre sunde måltider på arbejdspladsen vil Fødevareministeriet udarbejde materiale om sund kost målrettet kantinepersonale, samt iværksætte en grøn mærkningsordning for storkøkkener med krav til ernæring, kvalitet og miljø.

Arbejdsministeriet vil i de kommende år sætte projekter, der kan medvirke til at øge integrationen af arbejdsmiljø og sundhedsfremme. En af de første aktiviteter er et projekt om at integrere sundhedsfremme i sikkerhedsarbejdet på arbejdspladsen.

Lokalsamfundet

Lokalsamfundet og boligområdet er en vigtig ramme om vores hverdag. Derfor skal lokalsamfundet fremover i højere grad anvendes til forebyggelses- og sundhedsfremmende indsatser. Socialministeriet vil i samarbejde med kommuner, frivillige organisationer m.fl. igangsætte seks modelprojekter i perioden 2000-2002 med henblik på at styrke de sociale netværk og tilbud til de svage stillede borgere i lokalsamfundet og i boligområder. Endvidere vil By- og Boligministeriet i samarbejde med Socialministeriet og de kommunale organisationer igangsætte en forsøgsordning, der har til formål at stimulere udviklingen af nye anderledes botilbud til udsatte grupper, især hjemløse, sindslidende, stofmisbrugere og alkoholikere.

Regeringen vil tillige arbejde på, at lokalsamfundet og boligområdet som fysisk ramme anvendes mere aktivt til at fremme borgernes sundhed. Det kan fx ske gennem en mere målrettet byplanlægning som fremmer motion og friluftaktiviteter. Kulturministeriet vil gennem Lokale- og anlægsskatten udvikle og støtte anlæg til idræt og friluftsliv mv. som det bl.a. er sket i forbindelse med et kvartersløft-projekt i det belastede Holmbladsgade-kvarter på Amager. Kulturministeriet har endvidere iværksat et treårigt Idrætspolitisk Idéprogram, der bl.a. skal inddrage nye befolkningsgrupper, som fx indvandrere, handicappede og ældre, i aktiv idrætsudfoldelse. Desuden skal Trafik-

ministeriets cykelhandlingsplan inspirere og motivere kommuner og amter til at prioritere cykeltrafikken højere i byerne til gavn for byernes miljø og danskernes sundhed. Sundhedsministeriet og By- og Boligministeriet vil i øvrigt følge initiativet med Horsens som videnscenter for bysundhed.

Endelig vil regeringen fortsætte arbejdet med at sikre sunde boliger. By- og Boligministeriet giver støtte til forsøgsbyggeri med henblik på at fremskaffe viden, erfaringer og dokumentation for bl.a. etablering af sunde bygninger, boliger og byggematerialer. Endvidere har By- og Boligministeriet iværksat et fireårigt forskningsprogram om bekæmpelse af skimmelsvampevækst i bygninger.

Sundhedsvæsenet

Sundhedsvæsenet har et stort potentiale og en lang tradition for forebyggende arbejde. Derfor vil regeringen støtte op om, at sundhedsvæsenet, både de kommunale sundhedsordninger, de praktiserende læger og sygehusene, fremover videreudvikler og indfører nye sundhedsfremmende og forebyggende aktiviteter i det daglige arbejde. Erfaringerne viser, at mange patienter er motiverede til at omlægge deres livsstil i en sundere retning. Det gælder specielt, hvis de er ramt af en livsstilsbetiget sygdom. Sundhedsvæsenet bør derfor løbende udbygge og udvikle forebyggende ydelser eller tilbud til denne patientgruppe, fx ved samtale, vejledning og instruktion til hjertepatienter.

Ca. halvdelen af de danske sygehuse har tilsluttet sig Netværk for forebyggende sygehuse i Danmark, som bl.a. skal sikre udvikling af tilbud og programmer for forebyggelse og rehabilitering. Sundhedsministeriet vil styrke arbejdet med at udarbejde kliniske vejledninger for god forebyggelsespraksis for de praktiserende læger og sygehusene, som det fx er sket i forbindelse med iskæmiske hjertesygdomme. Desuden skal astma- og allergiindsatsen over for børn og unge styrkes gennem en øget rådgivningsindsats og patientundervisning.

Regeringen finder det vigtigt, at sundhedsvæsenet i sig selv er sundhedsfremmende for patienter, besøgende og ansatte. Det skal bl.a. sikres gennem fastsættelse af sunde rammer og spilleregler på sygehusene. Endvidere vil Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet sætte fokus på sygehuskost, herunder udarbejde vejledninger fx for opsporing af patienter, som lider af underernæring.

Risikofaktorer

Udover forebyggelse af risikofaktorerne i miljøerne vil regeringen i de kommende år iværksætte en række initiativer, som retter sig mere generelt mod at fremme danskernes sundhed.

Tobak

Sundhedsministeren fremsætter i løbet af efteråret 1999 et lovforslag om røgfri miljøer på offentlige arbejdspladser, sygehuse, grundskoler, dag- og døgninstitutioner for børn og unge samt fritidsordninger. Endvidere fremsætter sundhedsministeren i 1999 et lovforslag om forbud mod tobaksreklamer mv. Forslaget implementerer et EU-direktiv, som indebærer, at tobaksreklamer skal være forbudt senest i 2001.

Kost og motion

Rigtig sammensat kost og regelmæssig og tilstrækkelig fysisk aktivitet har en stor betydning for folkesundheden - både til at fremme og bevare et sundt helbred og til at forebygge sygdomme. Regeringen vil arbejde på, at kost- og motionsområdet fremover i højere grad sammenkædes i forbindelse med det forebyggende og sundhedsfremmende arbejde. Fødevarerdirektoratet og Sundhedsstyrelsen vil derfor i begyndelsen af år 2000 nedsætte en arbejdsgruppe, der skal gennemgå, udvikle, implementere og koordinere den forebyggende indsats på kost- og motionsområdet. Særligt skal børn og unges muligheder for at udvikle og have sunde og gode kost- og motionsvaner fremmes.

For at sikre at fysisk aktivitet i højere grad bliver en integreret del af forebyggelsespolitikken, vil regeringen formulere og implementere en sammenhængende motionspolitik. Sundhedsministeriet tager derfor initiativ til at oprette et »Forum for motion« med deltagelse af relevante myndigheder, herunder Kulturministeriet, Undervisningsministeriet, Trafikministeriet, By- og Boligministeriet samt frivillige organisationer mv. med henblik på at koordinere initiativer inden for motionsområdet samt at udvikle særlige metoder til at nå udsatte grupper.

Fødevarerministeriet vil i de næste år bl.a. arbejde for at skabe bedst mulige rammer for sunde kostvaner i befolkningen. Viden og færdigheder i befolkningen om, hvordan man skal sammensætte fødevarerne skal øges, således at kosten som helhed bliver sund. Samtidig arbejdes for en let forståelig og overskuelig mærkning, som skal gøre det nemmere for forbrugere-

ne at vælge og sammensætte en sund kost. Endvidere vil Fødevarerministeriet udbygge sin viden om sammenhængen mellem hvad danskerne spiser, fysisk aktivitet, sociale faktorer og om hvad de forskellige fødevarer indeholder samt hvad der påvirker danskernes madkultur.

Trafikulykker

Regeringen vil i de kommende år arbejde på at reducere antallet af tilskadekomne og dræbte i trafikken markant. En særlig risiko udgør kombinationen af alkohol og trafik. Trafikministeriet forventer inden for de kommende to år at gennemføre obligatorisk undervisning i alkohol og trafik for spritbilister, som har fået frakendt deres kørekort. Desuden fremsætter Justitsministeriet her i efteråret lovforslag om, at domstolene kan idømme spritbilister, som har et behandlingskrævende alkoholmisbrug, betingede domme med vilkår om bl.a. at gennemføre en struktureret og kontrolleret alkoholistbehandling. Forslaget afløser den gældende administrative benådningsordning. Endvidere skal ældres risiko for at blive involveret i trafikulykker reduceres. Trafikministeriet nedsætter en arbejdsgruppe med henblik på revision af den obligatoriske lægeundersøgelse for ældre på 70 år og derover i forbindelse med fornyelse af kørekort.

Farlige stoffer

Miljø- og Energiministeriet vil fremover i højere grad fokusere på beskyttelsen af børn og gravide mod farlige stoffer fra kemiske produkter og miljøet. Grundlaget for risikovurderinger, hvor børn og gravide indgår, vil blive udbygget, og der vil blive igangsat forstærket indsats mod at anvende sundhedsmæssigt problematiske stoffer i bl.a. kosmetik og legetøj.

Doping

En netop offentliggjort hvidbog om doping dokumenterer, at doping udgør et særligt risikoproblem i forbindelse med idræt. Kulturministeren fremlægger inden årsskiftet en samlet plan for bekæmpelse af doping.

Udvikling af forebyggelsen

For at sikre at forebyggelse og sundhedsfremme udvikles og forankres lokalt vil regeringen støtte implementering og udvikling af nye forebyggelsesmetoder.

Forskning

Regeringen vil sikre, at fremtidens forebyggelse og sundhedsfremme baseres på en velunder-

bygget viden. Derfor vil Sundhedsministeriet snarest etablere et center, som skal fremme brugen af effektive forebyggelsesmetoder og skabe et større overblik over den eksisterende forebyggelsesforskning. Centret er tænkt som et »murstensløst center« omfattende forskningsinstitutioner på forebyggelsesområdet.

Forebyggelsesaftaler

I mange af landets amter og kommuner har man udviklet velegnede forebyggelsesmetoder - erfaringer, som man andre steder i landet kan nyde godt af. Derfor skal gode forebyggelsesmetoder udbredes. Det kan bl.a. ske gennem lokale aftaler mellem et amt og kommunerne i amtet eller gennem aftaler mellem Sundhedsministeriet og fx et amt, en kommune, en forsknings- eller uddannelsesinstitution, en sygdomsbekæmpende forening eller et sundhedsfagligt selskab. Sundhedsministeriet vil indgå to til tre tidsbegrænsede større forebyggelsesaftaler om udviklings-, evaluerings- og konsultative opgaver i forhold til andre aktører.

DE KOMMENDE TI ÅR

Folkesundhedsprogrammet er et oplæg til de kommende ti års indsats for at forbedre danskernes sundhed, og med programmet er rammen for en fremtidig indsats udstykket.

Invitation til samarbejde

Sygdom og sundhed skabes som bekendt ikke i en enkelt sektor af samfundet. Det er summen af påvirkninger, der giver udslaget. Regeringen går derfor på tværs og inddrager i Folkesundhedsprogrammet meget store dele af samfundet, fx sundhedsvæsenet, socialektoren, trafikken, arbejdslivet, skolen og lokalsamfundet.

En væsentlig del af det forebyggende arbejde ligger i kommuner og amter - og mange steder i landet har man allerede gjort et stort og prisværdigt arbejde for at forbedre folkesundheden. Mange af regeringens initiativer i programmet er inspireret af de mange succesfulde projekter og ordninger i kommuner og amter. Også andre dele af samfundet har indflydelse på befolkningens sundhed. Det gælder ikke mindst arbejdsmarkedets parter, sygdomsbekæmpende foreninger, frivillige organisationer samt idræts- og oplysningsorganisationer.

Det er regeringens målsætning, at det forebyggende arbejde skal udbygges og integreres i

amternes og kommunernes driftsvirksomhed og i virksomheders og foreningers mangeartede aktiviteter. Programmet tager derfor udgangspunkt i de eksisterende strukturer og procedurer fx den lovpligtige (amts-)kommunale sundhedsplanlægning og arbejdsmiljøindsatsen. Skal det forebyggende arbejde give resultater, må det forankres lokalt. Det er i lokalmiljøet, at danskernes sundhed udvikles og påvirkes.

Regeringen vil med denne redegørelse invitere alle - og især kommuner og amter - til et fremtidigt samarbejde for at bringe den danske folkesundhed på en sundere kurs over de næste ti år.

Opfølgning og evaluering

Folkesundhedsprogrammets initiativer danner grundlag for regeringens fremtidige arbejde med at forbedre folkesundheden. Ansvaret for at iværksætte programmets mange initiativer er fordelt mellem de ti ministre bag programmet, men sundhedsministeren har et særligt ansvar for at følge op på programmet. Det gælder særligt at sikre en løbende koordinering af den tværministerielle indsats om programmet.

Sundhedsministeren nedsætter derfor en følgegruppe med repræsentanter fra de ti ministerier bag Folkesundhedsprogrammet, de kommunale parter samt andre relevante deltagere.

Endvidere vil sundhedsministeren i samarbejde med relevante ministre afholde en række folkesundhedskonferencer og -seminarer, som tager udgangspunkt i programmets konkrete mål. Formålet med konferencerne er at invitere en bredere kreds af interessenter til at bidrage til udviklingen af konkrete forebyggelsesområder.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af programmet formuleret en række målbare indikatorer med henblik på en evaluering af programmet. Sundhedsministeren har igangsat et arbejde med henblik på at forberede en evaluering af programmet i 2001 og 2005. Evalueringen skal desuden danne grundlag for en justering og eventuelle nye og supplerende initiativer i tilknytning til Folkesundhedsprogrammets mål.

Hermed slutter redegørelsen.

12. møde

Tirsdag den 2. november 1999 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål til ministrene.
(Spørgetime).

2) Anden behandling af lovforslag nr. L 58:
Forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v. (Justering af afgiftsskalaer m.v. for brugte køretøjer).
Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 26/10 99. Første behandling 28/10 99. Betænkning 29/10 99).

3) Anden behandling af lovforslag nr. L 77:
Forslag til lov om ændring af lov om butikstid m.v. (Ændring af bestemmelser for butikker beliggende på eller ved havnearealer og butikker beliggende i jernbane- og rutebilstationer).
Af erhvervsministeren (Pia Gjellerup).
(Fremsat 29/10 99. Første behandling 29/10 99. Betænkning 29/10 99. Ændringsforslag nr. 1 af 1/11 99 uden for betænkningen af erhvervsministeren).

4) Forhandling om redegørelse nr. R 3:
Ministeren for nordisk samarbejdes redegørelse af 27. oktober 1999 om det nordiske samarbejde. (Redegørelsen anmeldt 27/10 99. Redegørelsen givet 27/10 99. Meddelelse om forhandling 27/10 99).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 42:
Forslag til lov om ændring af lov om afgift af naturgas og bygas og lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v. (Forlængelse af den midlertidige lempelse for gasbaseret decentral kraftvarme og justering af reglerne for afgift af affaldsvarme).
Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 13/10 99).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 44:
Forslag til lov om ændring af boafgiftsloven og ligningsloven. (Erstatninger m.v. for overgreb under Anden Verdenskrig, forhøjelse af bundfradrag for ydelser fra sociale fonde og skattefritagelse for støjbegrænsningstilskud m.v.).
Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 13/10 99).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Medlemmer af Folketinget Peter Skaarup (DF) og Kristian Thulesen Dahl (DF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en udlændingekommission.
(Beslutningsforslag nr. B 26).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetimen

Formanden:

Til at besvare spørgsmål i spørgetimen i dag har statsministeren udpeget fødevarerministeren.

Der er indtil dette øjeblik tilmeldt tre hovedspørgere til denne spørgetime. Er der flere, der ønsker at tilmelde sig som hovedspørger? (Ophold). Hr. Christian H. Hansen.

Der er nu tilmeldt fire spørgere, der vil få ordet i denne rækkefølge:

1. Keld Albrechtsen.
2. Ellen Kristensen.
3. Charlotte Antonsen.
4. Christian H. Hansen.

Ministeren får ordet, hver gang et medlem har afsluttet et indlæg, og har første gang 2 minutter til rådighed, de efterfølgende gange 1 minut. Medlemmernes taletid er 1 minut.

Efter at spørgsmålet er stillet, kan hovedspørgeren få ordet op til 3 gange, og medspørgere kan få ordet én gang.

Når en spørger ønsker ordet, bedes dette markeret ved håndsoprækning over for formanden. Af hensyn til teknikken bedes man senest samtidig trykke på den sorte knap »ønsker ordet« på panelet på medlemmets plads.

Jeg gør også i dag opmærksom på, at der ikke må tales, før den røde ring på mikrofonen foran en lyser. Først da er mikrofonen tændt.

Jeg giver ordet til hr. Keld Albrechtsen.

Spm. nr. US 5

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge ministeren om de meldinger, der er kommet som konsekvens af det danske nederlag hos EU-Kommissionen i madsminkesagen. Jeg har forstået det sådan, at ministeren i første omgang var ude med en melding om, at nu skulle man skærpe de danske regler og fjerne de undtagelsesbestemmelser, der er for – det er vist rullepølse og sådan noget – hvor der altså er for høje grænseværdier. Det synes jeg lød meget fornuftigt.

Men så læser jeg i Politiken den 30. oktober, at man i Fødevaredirektoratet er ved at lave en bekendtgørelse, der skulle sætte EU-reglerne i kraft i løbet af et par uger her i Danmark, så nu kunne jeg godt tænke mig, at ministeren ville fortælle os, hvad det egentlig er, der foregår i Fødevareministeriet.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg vil gerne fortælle hr. Keld Albrechtsen, hvad der foregår.

Det er sådan, at som den juridiske side af sagen står, er der nu truffet en afgørelse i den sag, som Danmark har haft med Kommissionen, og den afgørelse er endegyldig, forstået på den måde, at vi skal rette os efter afgørelsen. Det betyder, at de skærpede danske regler, der har været indtil nu, ikke kan fastholdes.

Det svarer til, at Folketinget eksempelvis vedtager et eller andet, og at en advokat på borgernes vegne gør indsigelse imod det. Her vil situationen jo også være den, at det, som Folketinget vedtager, vil være gældende. Nøjagtig det samme gør sig selvfølgelig gældende her, så nu skal vi selvfølgelig ændre bekendtgørelsen, så den er i overensstemmelse med EU-reglerne på det område. Derfor er det også meget glædeligt, at jeg kan meddele Folketinget, at jeg for mindre end 2 timer siden har haft et møde med alle detailhandlerorganisationer i

Danmark. Her var der en klar, entydig opbakning fra alle organisationer. De ønsker ikke at ændre deres produkter i deres forretninger, så der vil ikke blive nogen ændring for den danske forbruger.

Jeg har senere på dagen møde med dem, der producerer vore fødevarer, og jeg føler mig overbevist om, at der vil komme den samme melding ud fra det møde.

Keld Albrechtsen (EL):

Så vil jeg godt spørge ministeren – også til brug for den drøftelse, vi skal have i spørgetiden i morgen med statsministeren om det spørgsmål, og fordi jeg må indrømme, at jeg blev noget rystet, da jeg læste, at ministeren nu vil bøje sig for EU:

Hvordan kan det være, at ministeren kan gennemføre ulovlige regler og opretholde ulovlige regler hele vejen igennem frem til Kommissionens afgørelse? Vi har jo alle sammen hele tiden vidst, at det var ulovligt at have de danske regler, for det kræver jo forudgående godkendelse af Kommissionen at have særlige regler, og det ved ministeren jo godt. Hvad er det, der skulle være specielt mere ulovligt i november 1999, end det var i f.eks. juli 1999? Så vidt jeg kan se, er der ingenting, som er mere ulovligt, og derfor forekommer det ikke som andet end en kapitulation fra ministerens side, at han nu vil udsende den bekendtgørelse.

Og så vil jeg godt spørge ministeren: Er den bekendtgørelse noget, ministeren bare udsteder uden at forelægge sagen for Folketinget? Er det noget, der foregår fuldstændig administrativt? Det synes jeg også ville være overordentlig mærkværdigt i en sag af så stor betydning.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Det er for det første sådan, at Danmark er et lovlydigt land. Danmark lever op til de ting, vi skal leve op til, når vi har indgået internationale, forpligtende aftaler.

Det, der er forskellen fra før og efter, er – som jeg tror det er alle bekendt – at i 1995 besluttede den daværende sundhedsminister at bruge miljøgarantien. Der har så ikke været truffet nogen afgørelse med hensyn til miljøgarantien, før Kommissionen traf sin afgørelse forleden, og så har situationen ændret sig. Miljøgarantien fungerer jo på den måde, at det er det sidste instrument, man i givet fald benytter sig af, men afgørelsen skal være være baseret på faglige vurderinger.

Jeg mener ikke, Kommissionen har ret i den måde, den så har afvist vore faglige argumenter på, og derfor har Danmark – for første gang i de 27 år, vi har været medlem af dette Fællesskab, så vidt jeg er orienteret – brugt det instrument, EF-Domstolen er, fordi vi af politiske og principielle og også rent faglige årsager mener, at Kommissionen har truffet en forkert afgørelse. Nu får vi så lejlighed til at få vore faglige argumenter afprøvet.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne gentage mit spørgsmål til ministeren, for jeg fik jo ikke noget svar: Er ministeren klar over, at ifølge Amsterdamtraktaten kan der ikke indføres særregler til beskyttelse af miljø og sundhed i et land, før EU-Kommissionen har godkendt det, og at de danske regler derfor har været ulovlige, siden Amsterdamtraktaten trådte i kraft? Det har regeringen naturligvis vidst, for ministeren har selv her i august meddelt os, at sagen skulle behandles efter den nye artikel 95 i Amsterdamtraktaten. Derfor vil jeg godt bede ministeren bekræfte, at det, vi har gjort her i Danmark, hele vejen igennem har været ulovligt, og at der ikke foreligger nogen yderligere ulovlighed i forhold til det, vi hele tiden har gjort, i og med at Kommissionen har truffet en afgørelse.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Det har ikke været ulovligt. Ifølge Amsterdamtraktaten er det jo netop sådan, at senest 6 måneder efter skal Kommissionen træffe sin afgørelse, og her den 1. november var det 6 måneder siden, Amsterdamtraktaten trådte i kraft. Derfor skulle Kommissionen afgøre de, så vidt jeg er orienteret, syv sager, det handlede om, og madsminkesagen var en af dem. Der er ikke foregået noget ulovligt undervejs, men Kommissionen skulle altså efter Amsterdamtraktatens regler have spørgsmålet afgjort efter 6 måneder.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge ministeren, om han vil fastholde, at man uden Kommissionens forudgående godkendelse kan indføre og opretholde særregler i et land ifølge reglerne i Amsterdamtraktaten, og at det altså også på andre områder vil være fuldt lovligt for Danmark at indføre særregler uden at indhente forudgående godkendelse hos EU-Kommissionen. Sådan må svaret jo forstås, og hvis svaret er sådan, synes

jeg, det er fantastisk godt, for så er det jo en ændring af Amsterdamtraktaten, ministeren har fået gennemført her i spørgetimen.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg synes, jeg er ude for en voldsom manipulation af det, der rent faktisk blev sagt. Men når det gælder de generelle regler, må jeg henvise hr. Keld Albrechtsen til de svar, som jeg ved, at Udenrigsministeriet har givet med hensyn til, hvordan Amsterdamreglerne skal fortolkes.

Charlotte Antonsen (V):

For en uge siden, da Kommissionens papir forelå, var ministerens umiddelbare reaktion: Så må vi hellere reducere tilsætningsstofmængderne i rullepølse og i skinke. Jeg forstår godt ministerens rygmarvsreaktion, men det, jeg vil spørge ministeren om, er: Mener ministeren ikke, når man ser på sagen i dag, at det er en klar fejl, at man i regeringen ikke gennemgik de danske tilsætningsstofgrænseværdier i 1995, inden man besluttede sig for at bede om miljøgarantien? Havde det ikke været bedre, hvis man havde sikret en ensartet, logisk tilsætningspolitik her i landet, inden vi rejste sagen over for EU? Og kunne man ikke have gjort det på daværende tidspunkt, inden vi påberåbte os miljøgarantien?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg vil sige til fru Charlotte Antonsen, at der er gode faglige forklaringer de få steder, hvor det er sådan, at Danmark er gået op på en højere værdi, når det gælder tilsætningsstoffer.

Jeg tror, det har forvirret noget i debatten, at tallet 150 mg er indgået forskellige steder, både når det gælder danske forhold, og når det gælder kommissionsforhold. Men man skal huske meget på, når vi taler om rullepølse, at Kommissionen siger ifølge sit forslag, at der må måles op til 150 mg som restkoncentration, når produktet er færdigt, og at Danmark siger, at der fra starten kun må puttes 150 mg ind, og så bliver der målt en væsentlig lavere koncentration, i omegnen af 8-12 mg. Så der er en markant forskel på, hvad Danmark tillader, der må puttes ind fra starten, og hvad Kommissionen nu har fastsat som regel.

Så er det korrekt, at der er nogle områder, hvor Danmark er gået ud over den generelle regel om 60 mg; men det er fagligt begrundet hver gang. Bl.a. er det sådan, at når det gælder rullepølse, bliver den bl.a. lavet af komave, og

der bliver brugt en række ingredienser, som betyder, at faren for, at bakterietallet vokser, rent faktisk er til stede. Her er der altså et fagligt argument for, at man går en smule højere op, for ellers kan der opstå eksempelvis pølseforgiftning.

Formanden:

Jeg tror, mikrofonsystemet er ude af funktion, så jeg må bede hr. Jørn Jespersen komme op på talerstolen.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han er enig med mig i, at Danmark har en god sag, fordi Kommissionen har lavet en helt eklatant fejl ved at sammenligne i virkeligheden usammenlignelige størrelser, nemlig hvad der tilsættes, og hvad der er tilbage som restkoncentration; at de to tal overhovedet ikke kan sammenlignes, fordi der, når man måler restkoncentrationer, er tale om et meget, meget lavere tal end det, der bliver tilsat. Og at Kommissionen derudover har lavet en grov procedurefejl ved ikke at bede den videnskabelige komité om at vurdere uoverensstemmelsen mellem Danmark og Kommissionen på det punkt.

Endelig vil jeg gerne spørge ministeren, om han er enig med mig i, at hvis vi vinder sagen, må det have som konsekvens, at ikke alene kan Danmark opretholde sine hidtidige regler, men at Kommissionen bliver nødt til at tage initiativ til at lave EU's regler om, så alle lande kommer ned på et rimeligt niveau, som svarer til det danske.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg tror, det måske ville være lidt forhastet, at jeg vurderede den endelige konklusion, hvis vi vinder sagen. Det er jeg simpelt hen ikke klædt på til at kunne gøre her i dag. Det lyder som en logisk konsekvens, men jeg vil gerne have lov til at dyrke det i dybden.

Jeg er fuldstændig enig med hr. Jørn Jespersen i, at vi her har en god sag på det faglige område, også fordi den måde, kommissærerne har kommenteret sagen på, har vist, at der har været en forståelsesbrist. Hr. Jørn Jespersen gav et klart referat med hensyn til, hvad der kommer ind, og hvad der kommer ud, når vi måler, og det refererede jeg også til før. Endelig har man også fremført, at vi har haft det for Den Videnskabelige Komité, men det var med hensyn til grønsager, og man skal ikke have stude-

ret det her i ret lang tid, før man kan se, at det er en forskellig proces fra kød til grønsager.

Så er der endelig det helt klare argument, at vi siden 1995 har bedt Kommissionen om, at i den faglige tvist, der er mellem Danmark og Kommissionens eksperter på dette område, blev det Den Videnskabelige Komité, der kom til at træffe afgørelsen. Det har vi gentagne gange bedt Kommissionen om. Vi mente også, at vi havde en aftale med den tidligere kommissær Bangemann om at melde tilbage til Den Videnskabelige Komité, men vi har ikke kunnet få prøvet vore rent faglige argumenter. Men det tvinger domstolsafgørelsen nu Kommissionen til at forholde sig til.

Formanden:

Jeg har endnu tre medspørgere til dette hovedspørgsmål, og herefter lukkes der af for flere spørgsmål, og vi går videre til det næste spørgsmål. Det er hr. Kristian Thulesen Dahl, hr. Christian Mejdahl og hr. Jens Kirk.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hvis Kommissionens afgørelse kommer til at stå til troende, tror jeg, der er mange af os, der har svært ved at se, at der er en miljøgaranti, som er anvendelig, og derfor er vi selvfølgelig også stærkt interesserede i, at ministeren fastholder den beslutning, som ministeren har meddelt at man ønsker domstolsprøvet.

Mit spørgsmål til fødevarerministeren er, om ministeren kan indse, at det, at man i Fødevarerministeriet begynder at omskrive de danske regler, stort set inden blækket er blevet tørt på Kommissionens afgørelse, virker meget svagt set i forhold til den domstolsprøvelse, som ministeren siger at Danmark er parat til. Med andre ord: Burde man ikke fastholde de danske regler uanset lovmedholdelighed eller ej, når vi nu mener, at EU-Kommissionens afgørelse er forkert, og vi går til domstolene for at fastholde det maksimale pres?

Formanden:

Der må være lidt mere ro ude i sidegangen.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Til hr. Thulesen Dahl: Jeg bliver nødt til at henviser til det svar, jeg også gav hr. Keld Albrecht- sen før. Reglerne er sådan, at når Kommissionen har truffet en afgørelse i denne sag, så skal man leve op til den. Det kan man have forskel-

lige følelser omkring, men sådan er reglerne, og Danmark agter at leve op til reglerne.

Christian Mejdahl (V):

I forlængelse af hr. Jørn Jespersens spørgsmål vil jeg godt spørge ministeren: Hvad er ministerens kommentar til EU-kommissær Poul Nielsens udtalelse i dagbladet Aktuelt om, at madsminken måske ikke lige er den bedste sag? Og hvad med omtalen i Børsen, også af Poul Nielson, der har advaret regeringen mod madsminkesagen, der er en tabersag for Danmark, fordi argumenterne er for tynde. Hvad er ministerens kommentar til det?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg har den opfattelse, at når det gælder det faglige indhold af denne sag, har Danmark en stærk sag. Jeg vil gerne minde hr. Christian Mejdahl og dermed også Folketinget om, at det var helt tilbage i midten af 1980'erne, at man i Danmark traf en beslutning om at bruge dramatisk mindre mængder af de omtalte stoffer, og det har vi kunnet håndtere siden midten af 1980'erne. Det har vores forarbejdningsindustri håndteret, det har vores detailhandel kunnet håndtere. På grund af det her er der ikke for-dærvede madvarer som sådan i Danmark. Vi har kunnet håndtere det, og jeg mener også, vi har haft fagligt stærke argumenter undervejs, så når det gælder det faglige plan, er jeg overbevist om, at vi har en stærk ballast i den retssag, som nu kommer for.

Jens Kirk (V):

Det er i forlængelse af hr. Keld Albrechtsen første spørgsmål. Hvad var det i grunden, der fik ministeren til først at indse, at vi har et problem med skinken og rullepølsen, at vi skal bibeholde vores indhold dér, og at der var noget, vi skulle kigge på? I dag siger ministeren jo, at vi ikke har et problem her. Er det, fordi ministeren måske ikke var inde i sagen til at begynde med?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg tror ikke, der kan findes ét eneste eksempel på, at jeg har nævnt hverken skinke eller rullepølse eller noget som helst andet produkt.

Jeg har under denne debat også svaret på spørgsmålet vedrørende de steder, hvor Danmark har forhøjet værdierne, og her har min generelle kommentar været, at er der nogen steder, hvor vi skal have ryddet op i tingene i Danmark, og hvor vi skal kigge rent fag-

ligt på noget nyt, er jeg parat til at gøre det. Men det er et generelt synspunkt, jeg har, at jeg altid er parat til at kigge rent fagligt på tingene, så det var ikke specifikt vedrørende nogen af produkterne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 6

Ellen Kristensen (V):

Jeg vil gerne spørge fødevarerministeren vedrørende de EF-direktiver, som har haft betydning for bl.a. Danmark og har haft nogle konsekvenser for Grønland, i og med at man ikke længere kan indføre grønlandsk vildt til Danmark, fordi Grønland ikke er medlem af EU, men er en del af rigsfællesskabet Danmark. Hvor langt er man nået i arbejdet for at gøre det muligt at indføre grønlandsk vildt til Danmark, bl.a. til videresalg fra De Grønlandske Huse her i Danmark?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg bliver desværre nødt til at sige til fru Ellen Kristensen, at jeg ikke er klædt på til at give et præcist svar på det spørgsmål. Jeg har gennem det seneste halve års tid et par gange haft kontakt til de grønlandske myndigheder om det, men hvor sagen helt præcist står i dag, er jeg desværre ikke i stand til at oplyse her. Men jeg vil gerne meget hurtigt efterfølgende svare fru Ellen Kristensen.

Ellen Kristensen (V):

Jeg mener også, det er på sin plads, fordi der for et halvt år siden under afslutningsdebatten også blev lovet det samme fra fødevarerministeren om, at man ville se på sagen. Men denne sag er efterhånden gået hen og blevet en meget alvorlig sag, i og med at KNI, som er en stor detailhandel i Grønland, har fået en forretning her i Danmark, nemlig i Tved på Fyn, og det nu er blevet muligt, at man på forudbestilling kan indføre 5 kg grønlandsk vildt pr. familie på forudbestilling via en forretning her i Danmark. Derfor vil jeg gerne have sikret mig, hvornår der bliver gjort noget ved denne sag.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg kan kun forsikre fru Ellen Kristensen om, at denne sag er en sag, som jeg har været bekendt med gennem længere tid, at vi med jævne mellemrum også har diskuteret den, og at jeg har

diskuteret den med mine grønlandske kollegaer. Jeg er ikke totalt opbriefet på sagen i dag, men vil selvfølgelig meget gerne svare fru Ellen Kristensen på en anden måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 7

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil først stille ministeren det spørgsmål, om ministeren – også på baggrund af sagen om tilsætningsstoffer – er enig i, at miljøgarantien virker, og dernæst vil jeg gerne høre, om ministeren fortsat er af den samme opfattelse som i 1995, altså at nitrat, nitrit og sulfit er usundt i det omfang, der lægges op til i direktivet fra 1995 om EU's tilsætningsstoffer.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Med hensyn til svaret på det første spørgsmål om miljøgarantien kan jeg referere til den afgørelse, der blev truffet i Kommissionen. Der var syv spørgsmål, som var til miljøgarantidiskussion, og de fem af dem fik medhold. Der var altså to, der ikke gjorde det, herunder den danske sag om madsminke. Det beklager jeg, men vi kører jo nu en retssag om det.

Med hensyn til den faglige vurdering, som ligger helt tilbage fra 1984, hvor Danmark gik ned på disse lavere mængder, når det gælder de tre omtalte tilsætningsstoffer, er der ingen ting ændret. Vi har stadig den klare opfattelse, at når det gælder nitrit og nitrat, er der efter den omdannelsesproces, der finder sted, når vi mennesker spiser noget, hvor der er et forhøjet indhold af stofferne, også en forhøjet kræftisiko. Og når det gælder sulfitterne, synes jeg også, vi har klare dokumentationer for, at de kan være særdeles problematiske for astmatikere, der simpelt hen kan få udbrud, som nærmest kan være dødsensfarlige.

Charlotte Antonsen (V):

Ja, det er også det, vi har hørt i Europaudvalget, og på den baggrund har vi i Venstre derfor været enige i, at man skal forsøge at lægge retssag an. Men det, der står tilbage som noget meget ejendommeligt, er, at hvis miljøgarantien virker, og hvis man kan bevise, at de tre stoffer ikke er sunde at spise i store mængder, hvorfor har regeringen så ikke kunnet bevise det over for Kommissionen?

Så henviser ministeren til, at reglerne har eksisteret siden midten af 1980'erne. Men så må jeg bede ministeren om at bekræfte her, at det jo først var i midten af 1990'erne, man i Danmark besluttede at benytte miljøgarantien og derfor nu bliver stillet over for kravet om, at man faktisk skal bevise reglerne i detaljer. Derfor er det lidt ejendommeligt, når ministeren tidligere i dag indrømmer, at ministeren for en uge siden overvejede, sagde noget om, at man skulle rette op på de nugældende danske regler. Hvorfor gjorde man sig ikke de overvejelser i 1995? Så var sagen måske endt anderledes.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg må igen svare med det eksempel, jeg gav med rullepølsen. De steder, hvor vi er gået højere op end udgangspunktet, som er 60 mg pr. kg kød, er der foretaget en konkret faglig vurdering. Det gælder for rullepølsen, skinken og de andre ting.

Når det først var i midten af 1990'erne, at vi kom i den situation, skyldes det jo, at indtil man besluttede at lave en positivliste for Europa, var der ikke nogen problemer, for der var ikke fælles regler på det område. Det var positivlisten, som indførte dem, og det var i øvrigt en god ting, for fra at have en uoverskuelig situation fik man nu en mere overskuelig situation, når det gælder brugen af tilsætningsstoffer. Her var det så, vi ikke kom igennem med vore faglige argumenter for, at mængden af disse tre omtalte stoffer skulle være lavere, og det førte så til den daværende brug af miljøgarantien.

Angående beviser over for Kommissionen har problemet været, at vi undervejs ikke har kunnet få lov til at få prøvet de faglige argumenter, fordi Kommissionen ikke har villet bringe sagen tilbage til Den Videnskabelige Komité. Det er her, jeg synes, at hele situationen bliver lidt problematisk og bliver lidt ærgerlig, for havde Kommissionen levet op til det tilsagn, vi mener Bangemann gav, havde vi også fået det her afprøvet videnskabeligt ved at vende tilbage til Den Videnskabelige Komité.

Charlotte Antonsen (V):

Kan ministeren her bekræfte, at Den Videnskabelige Komité har taget stilling til nitrat, nitrit og sulfit i fødevarer? Og når nu ministeren vælger at lægge sag an, er regeringen sikker på at vinde sagen? Er regeringen sikker på, at Den Videnskabelige Komité vil blive spurgt igen og ønsker at svare?

Ministeren sagde også i begyndelsen af ugen, at der var behov for mere tid. Mener ministeren, at man i forbindelse med sagsanlægget mod Kommissionen vil kunne frembringe nye beviser i denne sag?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Når det gælder om at tage stilling – det var det første spørgsmål – er problemet jo, at Den Videnskabelige Komité tog stilling og gav en anbefaling tilbage i 1995. Det svar har Danmark haft én fortolkning af, og Kommissionen har haft en anden fortolkning, og jeg synes, det er ærgerligt, at Kommissionen ikke ville lade dem, der i realiteten har givet svaret, også afgøre tvisten mellem Danmark og Kommissionen.

Så bliver der spurgt: Er vi sikre på at vinde sagen? Det er man jo aldrig sikker på, når man starter en retssag. Jeg ved det ikke, og jeg kan ikke give et præcist svar på det, ud over at jeg føler, at vi har en god faglig argumentation. Det er netop det, der betyder, at når vi nu får lov til at føre denne retssag, går jeg også ud fra som noget helt naturligt, at så må dommeren også netop forholde sig til vore faglige argumenter. Anledningen til, at vi rejser sagen, er jo netop, at vi ikke synes, Kommissionen har været omhyggelig nok i den måde, den rent fagligt har vurderet denne sag på undervejs i processen.

Charlotte Antonsen (V):

Jamen hvorfor er regeringen ikke sikker i denne sag? Ministeren har for det første lige sagt, at miljøgarantien virker, og for det andet fastholder ministeren, at nitrit, nitrat og sulfit er farligt i de af EU foreslåede mængder. Hvorfor er ministeren så ikke sikker på at vinde denne sag?

Og så til sidst, i hvert fald fra mig: Ministeren siger, at stofferne er blevet videnskabeligt vurderet i 1995. Det vil sige, at Danmark siden 1995 har levet med de lavere grænseværdier, og der er måske ikke én eneste, der er død af pølseforgiftning. Agter ministeren på grundlag af den nye miljøgaranti i Amsterdamtraktaten at bede EU tage hele direktivet op til revurdering med påstand om, at man godt kan klare sig med mindre mængder tilsætningsstoffer, end man har i EU i dag, så det altså er de regler, der kommer til at gælde for hele EU? Og hvorfor har man ikke rejst den sag for længst?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): For det første må jeg sige, at det vel er meget sjældent, man kan starte en retssag og sige, at

man er sikker på, man kan vinde den. Men jeg kan fastholde det, jeg har sagt gentagne gange i dag, nemlig at jeg mener, vi rent fagligt har en stærk sag.

Og så er det ikke siden 1995, vi har haft de lavere værdier; det er helt tilbage fra 1984. Det var først i midten af 1990'erne, vi skulle have udmøntet det indre marked, så vi skulle have fælles regler, også når det gjaldt tilsætningsstoffer. Vi har faktisk levet med det her siden 1984.

Når det gælder denne sag, vil jeg gerne sige, at det er en del af arbejdet, at vi lægger sag an ved domstolen, men det handler i høj grad også om at arbejde politisk.

Det er sådan, at Kommissionen rent faktisk har bebudet, at den i dette år – så vidt jeg har forstået, vil det blive i december måned – vil komme med et første udspil til en ny fødevarerlov for hele EU. Her vil vi klart give vores politiske bidrag, det har vi i øvrigt også haft en offentlig diskussion foranlediget af hr. Jørn Jespersen om, og vi er i gang med at give det, man kunne sige var de danske prioriteter på det her område.

Her vil jeg gerne tilkendegive et bredt samarbejde med Folketinget, så der skal arbejdes politisk på alle mulige fronter, samtidig med at vi anlægger retssagen.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg er hverken medlem af Europaudvalget eller Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, så jeg spørger faktisk af uvidenhed og måske også lidt af troskyldighed og i hvert fald for at blive klogere.

Se, jeg kunne forstå på ministerens svar, at nitrat og nitrit i et vist omfang er meget farligt, ja, i enkelte tilfælde kunne det nærmest være dødsensfarligt i de mængder, som andre lande og EU tillader det.

Så kommer mit spørgsmål: Hvad er så årsagen efter ministerens mening til, at levealderen i samtlige andre EU-lande er markant højere end i Danmark? De lever mange år længere i Italien, i Spanien, i Frankrig og i Grækenland, hvor de spiser meget mere nitrit end os.

Hvad er årsagen?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg kan ikke give hr. Helge Adam Møller et kontant svar på, hvad årsagen er. Det er jo bl.a. derfor, regeringen er gået i gang med det store projekt om middelevealder i Danmark, men jeg kan fagligt endnu en gang forsikre hr. Helge

Adam Møller om, at når det er sådan, at man bruger en forhøjet mængde nitrit og nitrat gennem processen i kødet, og vi mennesker så efterfølgende spiser det, så er der en forhøjet risiko for, at det kan udvikle cancer.

Nu har vores industri og vores detailhandel siden 1984 bevist, at det ikke er nødvendigt at bruge disse forhøjede mængder. Så virker det paradoksalt, at vi skal gå op, og det er derfor hele den kamp er der.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu kan jeg forstå, at ministeren mener, at miljøgarantien er intakt. Så vil jeg godt spørge ministeren, om det ikke er korrekt – desværre – ifølge Amsterdamtraktaten, at hvis det drejer sig om kendt viden, altså viden, som man havde, dengang man vedtog reglerne – og vi vidste jo godt også dengang, at det var kræftfremkaldende – så kan man altså ikke bruge miljøgarantien, og specielt kan man heller ikke bruge den netop med hensyn til sundhed, for når det gælder sundhed, så er der ikke den samme beskyttelse, som når det gælder miljø.

Grunden til, at Kommissionen altså derfor har forkastet den danske brug af miljøgarantien, er den ganske enkle, at Kommissionen simpelt hen har anvendt Amsterdamtraktatens nye regler, og af de regler fremgår, at hvis man på det tidspunkt, da loven blev vedtaget i EU, vidste, at det var kræftfremkaldende, ja, så kan et land ikke påberåbe sig miljøgarantien, for man vidste det jo godt. Det er konstruktionen i Amsterdamtraktaten.

Vi får mulighed for at diskutere det grundigere på et andet tidspunkt, hvis ministeren ikke vil gå ned i den juridiske del af det i dag, men jeg synes ikke, der er nogen grund til, at man stikker sig selv blå i øjnene og tror, man har en nem sag, når man i virkeligheden står med en meget, meget vanskelig sag.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg beklager over for hr. Keld Albrechtsen. Jeg vil ligesom ved det første spørgsmål, når det gælder fortolkning af miljøgarantien, henvise til de besvarelser, som udenrigsministeren har givet på et tidligere tidspunkt i Folketinget.

Jens Kirk (V):

Foranlediger den strid, der er mellem fødevareministeren og Europa-Kommissionen, ministeren til at ville tage hele direktivforslaget op til overvejelse, til, at det bliver taget op i EU,

sådan at vi måske får ensartede regler og lavere mængder?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg kan forsikre hr. Jens Kirk om, at jeg og den samlede danske regering ikke vil forsømme nogen lejlighed til at sikre, at når det gælder sundhedssikre fødevarer, så skal der gøres fremskridt i Europa.

Jeg vil også gerne sige til hr. Jens Kirk, at jeg synes da godt, vi i fællesskab kan glæde os over, at hvis man kigger på en række af de konkrete udspil, der er kommet fra Kommissionen, altså den nye Kommission, så har fødevarerikkerhed været meget højt på dagsordenen. Noget af det første, den nye forbrugerkommissær gav udtryk for, var afskaffelse af vækstfremmerne, og nu gives et tilsagn om, at der skal laves forbedrede fødevareregler i Europa. Så hvis vi lige ser bort fra denne her sag, hvor ærgerlig den end måtte være, så må man sige, at den diskussion, der er i Europa, hjulpet af en række af medlemslandene rent faktisk går i den rigtige retning, nemlig med overskriften sunde, sikre fødevarer.

Christian Mejdahl (V):

Vil ministeren give et konkret tilsagn om, at ministeren vil rejse denne her sag i EU ved førstkommande lejlighed?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jamen det sagde jeg klart før, men lad mig så sige det en gang til: Det er sådan, at Kommissionen i øjeblikket er ved at skrive en ny fødevarerlovgivning for EU. Her vil vi give et samlet dansk bidrag, som jeg gav udtryk for det for et stykke tid siden.

Også når det gælder tilsætningsstoffer, har vi jo klart formuleret en dansk politik, der bl.a. kom til udtryk i den fødevarerpolitiske redegørelse, som regeringen gav for godt og vel et års tid siden, nemlig at brugen af tilsætningsstoffer skal mindskes så meget, som det overhovedet er muligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 8

Christian H. Hansen (DF):

Det er jo sikkert ikke med fødevareministerens gode vilje, at Dansk Folkeparti ikke er inviteret

med til finanslovforhandlingerne. Det er jo nok noget, finansministeren og statsministeren står solo for, men vi har sammen indgået og er med i et landbrugsforlig, og jeg kan kun bekræfte endnu en gang, at vi er glade for at være med i det forlig, og netop, fordi vi er med i det forlig, så interesserer den økonomiske situation for landbruget os også. Her tænker jeg på de faldende svinepriser i øjeblikket, problemer for æggproducenterne og alt det, ministeren selvfølgelig i forvejen kender til: stramninger for landbruget, mere bureaukrati.

Jeg vil gerne spørge om en enkelt del, og det er vikarordningen: Der har man i finanslovforslaget lagt op til, at den langsomt skulle fjernes og fra år 2001 helt tages væk. Samtidig har der været nogle ude og sige, at det var en form for sminke, ja, nu har vi lige talt om madsminke, men måske en anden form for sminke, at det blot var noget, man havde som sådan et forhandlingsgrundlag. Det håber jeg jo selvfølgelig på at det er, sådan at vikarordningen for landbruget bliver ved med at være der, men jeg vil gerne spørge ministeren, når han kommer med det som et forslag i finanslovforhandlingerne, hvordan han får det til at hænge sammen med den strukturudvikling, som egentlig ligger i landbrugsloven.

Hvordan skal det brug, som jeg ved ministeren og jeg selv har en stor tilknytning til, nemlig familiebruget, kunne klare sig fremover uden denne her vikarordning?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg citerer for hr. Christian H. Hansen: Når det gælder vikarloven, så er det sådan, at der for år 2000 ingen besparelser er. Så er der en tekstanmærkning, hvor regeringen har tilkendegivet, at vi gerne vil bruge år 2000 eller måske første halvdel af år 2000 til at tænke over en videreførelse af vikarloven.

Vi har også tilkendegivet, at vi vil undersøge det, man bl.a. har kendt fra hollandske forhold, hvori det er sådan, at en forholdsvis, synes jeg, beskeden forsikringspræmie i realiteten måske kan være i stand til at give den samme dækning som den, vi kender i dag.

Når man læser finanslovforslaget, så er der ingen besparelse for år 2000. Så har vi givet hinanden tilsagn om, at vi vil undersøge bl.a. forsikringsordningen med udgangspunkt i det, vi har set i Holland, og når vi har analyseret det til bunds, så træffer regeringen sin videre

bestemmelse om vikarloven for en længere periode.

Christian H. Hansen (DF):

Jeg er helt med på det med år 2000, men der fremgår jo så noget andet omkring år 2001. Må jeg ikke godt sige med hensyn til det om en forsikringsordning: Det er jo meget tvivlsomt, og forskellige forsikringselskaber herhjemme siger også, at det simpelt hen vil blive så dyrt og kostbart for den enkelte landmand, at det ikke vil kunne lade sig gøre.

Ministeren bør også være bevidst om, at udspillet i finanslovforslaget, som måske bare er sminke, giver en utrolig uro i landbruget, som er unødvendig, hvis det alligevel ikke er en realitet.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Regeringen har fremsat et finanslovforslag, fordi vi gerne vil have det vedtaget, som det er. Det vil jeg gerne klart fastslå over for hr. Christian H. Hansen.

Vi ved netop ikke, hvad en forsikringsordning vil koste. Det vil vi nu få lejlighed til at få undersøgt, få afprøvet i første halvdel i år 2000. Når vi har gjort det, så vil regeringen sætte sig ned og kigge på de resultater og også vikarlovns videre skæbne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af lovforslag nr. L 58: Forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v. (Justering af afgiftsskalaer m.v. for brugte køretøjer).

Af skatteministeren (Ole Stavad).
(Fremsat 26/10 99. Første behandling 28/10 99. Betænkning 29/10 99).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 2 ændringsforslag af skatteministeren (Ole Stavad).

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.